

Foto: Länsstyrelsen i Södermanland

Håva vid stranden

Livet i våra vatten är för många en hemlighetsfull värld. Att håva vid strandkanten är ett enkelt sätt att upptäcka vad som döljer sig under ytan och kräver inte mycket resurser.

Text: Sanja Kuruzovic, naturvägledare vid naturum Stendörren
E-post: naturum.stendorren@ansstyrelsen.se

 Genom att investera i några håvar eller bygga egna med hjälp av silar och kvastskäft kan skolor ge elever ett bra redskap för att lära sig mer om vattenlevande organismer. Övningen som följer genomförs vid Östersjöns strand i Sörmland av naturum Stendörren, men kan anpassas för vilken vattenmiljö som helst. Kanske finns det en liten sjö eller ett vattendrag på promenadavstånd från skolan?

Introduktion: Ge en kort beskrivning av hur sjön, havet eller vattendraget bildades och varför vattnet är sött, salt eller bräckt. Vilka livsmiljöer finns det? Lever arterna i det fria vattnet, gömmer de sig i vattenväxterna eller gräver de ner sig i botten? Genom att bekanta sig med miljön blir det enklare att håva. Men hur fångar man djur med håv? Elever blir lätt frustrerade över att inte hitta något och därför är det viktigt att också gå igenom hur man håvar. Vidare kan man diskutera kring vilka arter man kan förväntas fånga och få möjlighet att se.

Insamling: Dela in eleverna i mindre grupper. Ge varje elev varsin håv och låt hela gruppen få dela på en balja och burkar för förvaring. Ge dem en artlista där arterna är värda olika mycket poäng (se protokoll här ovan och på Bioresurs hemsida i anslutning till detta nummer). Ju knepigare arten är att hitta, desto mer är den värd. Om eleverna hittar en art som inte finns på listan får de bonuspoäng. Ge gruppen i uppgift att ha ett roterande schema där alla får prova på att vara håvmästare, det vill säga den som

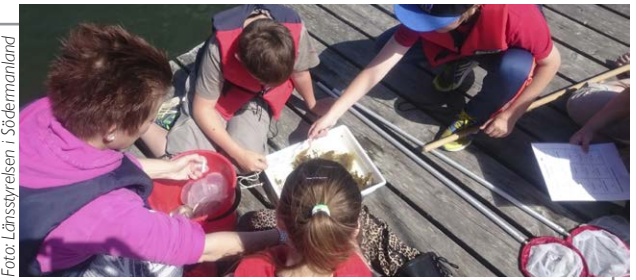
POÄNGJAKT 		
VATTENSKORPION 10 p	BLÄSTÄNG 5 p	FISK 10 p
PUNGRÅKA 5 p	TÄNGSNALLA 20 p	TUSENSNACKA 10 p
TÄNGRÅKA 15 p	TÄNGBARK 15 p	TÄNGLUS 5 p
TÄNGMARLA 5 p	HUSBYGGARE 5 p	BLÄMUSSLA 10 p
HAVSBORSTMASK 15 p	HAVSTULPAN 10 p	HJÄRTMUSSLA 5 p
ÖVRIGA ARTER 3 POÄNG STYCKE		

Foto: Länsstyrelsen i Södermanland

håvar, artexpert, den som sorterar djur och växter efter förmåga och med hjälp av litteratur och lärare, samt poängräknare. Alla barn är olika och varierande uppgifter som är sammanvävda med varandra kan motivera alla att delta.

Diskussion: Gå igenom grupp för grupp vilka arter eleverna har hittat och hur många poäng de har samlat. Låt sedan alla hjälpas åt att bygga upp livsmiljöer med hjälp av fynden. Detta ger en chans att fördjupa sig i de olika arternas funktion i ekosystemet. Vad skulle hända om en viss art utrotades? Hur skulle det påverka resten av ekosystemet och hur skulle det påverka oss människor? Avslutningsvis är det viktigt att tillsammans se till att alla arter man har fångat släpps tillbaka.

naturum
Stendörren

Kika ner nästa gång du flyger över Sörmland. Om du har tur kan du få en glimt av naturum Stendörren, som ligger vid kusten i naturreservatet Stendörren, med Östersjön som granne. Byggnaden har formen av Sörmlands landskapsfågel, fiskgjusen. Här anordnas bland annat naturfotovandring, fågelskådning och floravandring och för de yngre besökarna finns det möjlighet att upptäcka livet under och ovan ytan med hjälp av håv och lupp.

Webbplats: www.naturumstendorren.se

Maj 2016

Blåstång

Måndag Tisdag Onsdag torsdag Fredag Lördag *Söndag*

v. 17	25	26	27	28	29	30	Valborg <i>Första maj</i> 	1
v. 18	Filip, Filippa 2	John, Jane 3	Monika, Mona 4	Gotthard, Erhard 5 <i>Kristi Himmelsfärdsdag</i>	Marit, Rita 6	Carina, Carita 7	Åke 8	8
v. 19	Reidar, Reidun 9	Esbjöm, Styrbjöm 10	Märta, Märit 11	Charlotta, Lotta 12	Linn, Linnea 13	Halvard, Halvar 14 <i>Pingstafton</i> 	Sofia, Sonja 15 <i>Pingstdagen</i> 	15
v. 20	Ronald, Ronny 16 <i>Annandag pingst</i>	Rebecka, Ruben 17	Erik 18	Maj, Majken 19	Carola, Karolina 20	Konstantin, Conny 21	Hemming, Henning 22	22
v. 21	Desideria, Desirée 23	Ivan, Vanja 24 <i>Nationalparkernas dag</i>	Urban 25	Vilhelmina, Vilma 26	Beda, Blenda 27	Ingeborg, Borghild 28	Yvonne, Jeanette 29	29
v. 22	Vera, Veronika 30	Petronella, Pernilla 31					<i>Mors dag</i>	

Information

Kissa i sjön?

På vilket sätt påverkar människan naturen? Denna fråga kan besvaras på olika sätt men på naturum Stendörren har man valt att illustrera detta genom att visa upp två genomskinliga skålar för sina besökare, en med bara Östersjövatten och en med Östersjövatten som någon har kissat i. Dessa skålar förbereds tidigt på säsongen och syrsätts under hela tiden de står framställda. Ganska snabbt blir det mycket algpåväxt i den skål det är kiss i. Eleverna men också övriga besökare brukar ofta häpna över resultatet och det väcker många frågor och tankar. Här kan man diskutera vad vi själva kan göra för Östersjön men också övrig problematik kring övergödning.

Båda skålarna innehåller Östersjövatten men den högra innehåller även urin. Jämför algpåväxten!
Foto: Petra Lundin